MARKAZIY OSIYO MAMLAKATLARINI O‘QITISH ORQALI TALABALAR DUNYOQARASHINI KENGAYTIRISH

Buxoro viloyati Vobkent tumani
1-son texnikumi tarix fani o‘qituvchisi
Tosheva Zarnigor Bozor qizi

Annotatsiya: Ushbu maqolada Markaziy Osiyo mamlakatlarini o‘qitish orqali talabalarning dunyoqarashini kengaytirish masalasi, mintaqa davlatlarining geografik joylashuvi, tarixiy va madaniy xususiyatlarini o‘rganish talabalarning bilim darajasini oshirish bilan birga ularning mintaqaviy tafakkurini rivojlantirishi, interaktiv metodlar, loyiha asosida o‘qitish va zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanishning samaradorligi, shuningdek, Markaziy Osiyo mamlakatlari haqidagi bilimlar talabalarda bag‘rikenglik, o‘zaro hurmat va hamkorlik kabi ijtimoiy sifatlarni shakllantirishga xizmat qilishi haqida umumiy mazmunda ma’lumot keltirilgan.

Kalit so‘zlar: Markaziy Osiyo, ta’lim, talabalar, dunyoqarash, interaktiv metodlar, loyiha asosida o‘qitish, geografiya, madaniyat, mintaqaviy hamkorlik, pedagogika.

Ta’lim sohasi jadal sur’atda rivojlanib borayotgan bir paytda tizimining asosiy vazifalaridan biri talabalarning nafaqat bilimini oshirish, balki ularning dunyoqarashini kengaytirish ham hisoblanadi. Shu nuqtayi nazardan, geografiya, tarix va madaniyatga oid mavzularni o‘qitish orqali talabalarni turli mintaqalar bilan tanishtirish muhim pedagogik ahamiyat kasb etadi. Ayniqsa, Markaziy Osiyo mamlakatlari haqidagi bilimlarni shakllantirish talabalarning mintaqaviy tushunchalarini rivojlantirishda muhim o‘rin tutadi.

Markaziy Osiyo - o‘zining boy tarixi, madaniy merosi, tabiiy resurslari va geosiyosiy ahamiyati bilan ajralib turadigan mintaqa hisoblanadi. O‘zbekiston, Qozog‘iston, Qirg‘iziston, Tojikiston va Turkmaniston kabi davlatlar o‘rtasidagi

tarixiy va madaniy bog‘liqliklarni o‘rganish talabalarda mintaqaviy hamkorlik va o‘zaro hurmat tushunchalarini shakllantiradi.

Markaziy Osiyo mamlakatlarini o‘rganish talabalarning geografik, tarixiy va madaniy bilimlarini kengaytirishda muhim rol o‘ynaydi. Bu mintaqa o‘zining qadimiy sivilizatsiyalari, Buyuk Ipak yo‘li tarixidagi o‘rni hamda bugungi geosiyosiy ahamiyati bilan alohida e’tiborga loyiqdir. Shu sababli ta’lim jarayonida Markaziy Osiyo davlatlarini o‘rganish nafaqat nazariy bilim, balki amaliy dunyoqarashni shakllantirishga ham xizmat qiladi.

O‘qitish jarayonida talabalarni mintaqa davlatlari - O‘zbekiston, Qozog‘iston, Qirg‘iziston, Tojikiston va Turkmanistonning geografik joylashuvi, tabiiy resurslari, iqtisodiy imkoniyatlari hamda madaniy o‘ziga xosliklari bilan tanishtirish ularning tizimli fikrlashini rivojlantiradi. Har bir davlatning o‘ziga xos xususiyatlarini qiyosiy tahlil qilish orqali talabalar mintaqaviy farqlar va o‘xshashliklarni anglab yetadilar.

Shuningdek, interaktiv ta’lim metodlari ushbu mavzuni o‘qitishda samarali natija beradi. Guruhli ishlash, prezentatsiyalar tayyorlash, xarita bilan ishlash va muhokama darslari talabalarni faol ishtirok etishga undaydi. Masalan, talabalar har bir davlat bo‘yicha alohida loyiha tayyorlab, uning madaniyati, iqtisodiyoti va turizm salohiyatini tahlil qilishlari mumkin. Bu esa ularning mustaqil fikrlash va izlanish ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

Bundan tashqari, zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish ham o‘qitish jarayonini yanada samarali qiladi. Video materiallar, virtual xaritalar va onlayn resurslar orqali talabalar Markaziy Osiyo mamlakatlarini vizual tarzda o‘rganadilar. Bu usul ularning mavzuga bo‘lgan qiziqishini oshiradi va bilimni yaxshiroq eslab qolishga yordam beradi.

Ta’lim jarayonida madaniy jihatga ham alohida e’tibor qaratish muhimdir. Markaziy Osiyo xalqlari o‘rtasidagi tarixiy va madaniy bog‘liqlikni o‘rganish talabalar orasida o‘zaro hurmat, bag‘rikenglik va mintaqaviy birdamlik tuyg‘ularini

shakllantiradi. Bu esa ularning ijtimoiy va ma’naviy rivojlanishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Umuman olganda, Markaziy Osiyo mamlakatlarini o‘qitish talabalarning nafaqat bilim darajasini oshiradi, balki ularning keng dunyoqarashga ega, tahliliy fikrlaydigan va mintaqaviy jarayonlarni tushuna oladigan shaxs sifatida shakllanishiga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, Markaziy Osiyo mamlakatlarini o‘qitish orqali talabalarning dunyoqarashini kengaytirish ta’lim jarayonining muhim yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Ushbu mintaqa davlatlari haqidagi bilimlar talabalarga nafaqat geografik va tarixiy ma’lumotlarni o‘zlashtirish, balki mintaqaviy jarayonlarni chuqur anglash imkonini ham beradi.

Markaziy Osiyo davlatlarini o‘rganish jarayonida interaktiv metodlar, loyiha ishlari va zamonaviy axborot texnologiyalaridan foydalanish talabalar faolligini oshiradi hamda ularning mustaqil fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi. Shuningdek, qiyosiy tahlil va amaliy topshiriqlar orqali talabalar bilimni chuqurroq o‘zlashtiradilar.

Bundan tashqari, mintaqaning madaniy va tarixiy bog‘liqligini o‘rganish talabalarda o‘zaro hurmat, bag‘rikenglik va hamkorlik tushunchalarini shakllantiradi. Bu esa ularning nafaqat bilimli, balki ma’naviy yetuk shaxs sifatida rivojlanishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. E.A. Migranova, Sh.X. Poziiova Kasbiy pedagogik faoiiyatga kirish / O‘quv qo‘llamna. - Toshkent: “Tafakkur bo‘stoni”, 2018 y. - 200 bet
2. I.V. Grosheva, L.G.Yevstafeva, D.T.Maxmudova, Sh.B.Nabixanova, S.V.Pak, G.E.Djanpeisova “Ilk qadam” davlat o‘quv dasturi T: 2022.
3. F.Qodirova, Sh.Toshpo‘latova, M.A’zamova. “Maktabgacha pedagogika”.-T., “Ma’naviyat”. 2019 y.- 688 bet

4. Sh.A. Sodiqova “Maktabgacha pedagogika”. “Tafakkur sarchashmalari” T:. 2013 y.- 288 bet.
5. N.M. Qayumova “Maktabgacha pedagogika”, “TDPU” nashriyoti T:. 2013 y- 184 bet.
6. A.A. Xoliqov. Pedagogik mahorat. Darslik. Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi. – T.: Iqtisod-moliya, 2011 y. -420 bet.
7. Raxmonova Sojida Muxammadovna. “Preparing the graduate students of primary education for innovative professional activity”. Web of Scientist: International Scientific Research Journal (WoS) ISSN: 2776-0979, Volume 4, Issue 8, August, 2023. Pages 288-293
8. Raxmonova Sojida Muxammadovna. “Practical features of preparing primary education students for professional activity” science and innovation in the education system, 2(9), 67–71. https://doi.org/10.5281/zenodo.8314153. 31.08.2023 y
9. Рахмонова Сожида Мухаммадовна. “Педагогико-психологические особенности подготовки учителей начальных классов к инновационной профессиональной деятельности. Innovative research in the modern world: theory and practice, 2(23), 92–94c. 11(39)-son 31.08.2023 y
10. S.M.Raxmonova Didactic possibilities of improving the methodology for preparing future educators of the preschool educational organization for innovative professional activities. Pindus Journal of Culture, Literature, and ELT ISSN: 2792 – 1883 | Volume 2 No. 12 https://literature.academicjournal.io 16.12.2022 y.36-40 bet.
11. S.M. Raxmonova Мактабгача таълим ёшидаги болаларга таълим беришда компетенциявий ёндашув. Respublika OAK. Илимий-методикалық журнал 5/1 2022 y.101-105 bet

12. S.M. Raxmonova Bo‘lajak pedagoglarni innovatsion kasbiy faoliyatga tayyorlashda o‘z-o‘zini shakllantirish va mukammallashtirishga o‘rgatish. Respublika OAK. Илимий-методикалық журнал. ¾. 2023 y. 141-146